

Душан Алексић

323(540)

МАХАТМА ГАНДИ

са предговором
Д-р Р. Казимировића

Издање библиотеке »Новог Мира«

БЕОГРАД
МСМXXXII

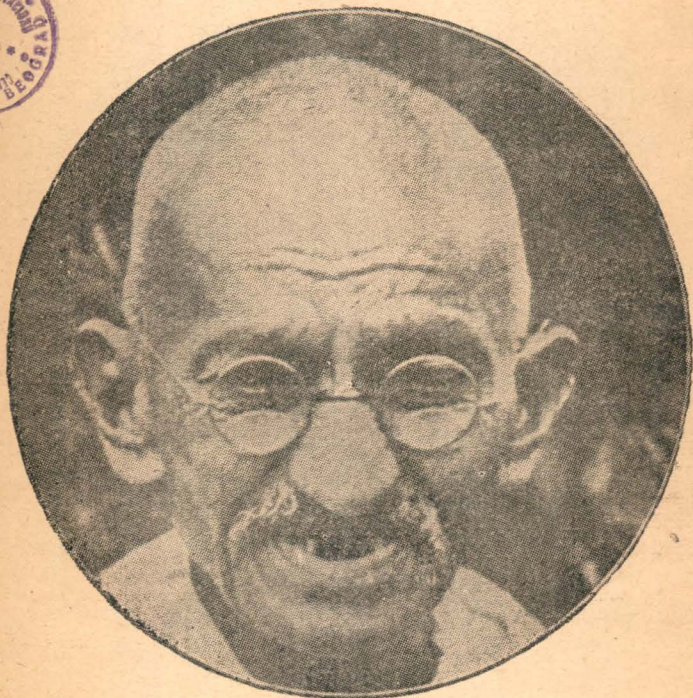
1932.

Душан Алексић

САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ
СЕНТАР ЗА ИНФОРМАЦИОНУ И
ДОКУМЕНТАЦИЈУ ДЕЛАТНОСТ
Inv. br. 2473
SIGN.

МАХАТМА ГАНДИ

са предговором
Д-р Р. Казимиrowића

Издање библиотеке «Новог Мира»

БЕОГРАД
МСМXXXII

15695
BIBLIOTEKA «NOVI MIR»

Предговор

Наш млади публициста г. Душан Т. Алексић, покушао је да у кратким потезима свога пера да приближну слику исполинске и апостолске фигуре Махатме Гандиа.

Једино путем свога рада кога је обележио свежом активношћу, успео је г. Алексић, да у нашој журналистици прокрчи себи пут.

Он се већ истиче у радовима у којима се велика социјално — економска питања сучељавају са етичким и религиозним.

1929 год. Он издаје свој спис „досадашње искуство и слика будуће културе“ затим држи читав низ предавања у којима стиче и говорничке способности о чему почињу још тада да пишу многи листови и дневна штампа („Време“ — Београд, „Хрват“ Осиек?, Сарајевска дневна штампа и други.

И како видим апостолска фигура Махатме Гандиа привукла је пишчеве уређене склоности да и о њему пише, мисли и проучава га.

Код нас се врло мало зна о врховним мудростима Јоге философије, па с тога код нас многи не разумеју да је Махатма Ганди посланик врховне правде. Не разумеју да је његов гениј исполински експонат индијских подвижника и бораца за љутска права и слободу.

Ми тек данас на основу њиховог учења и покрета Гандијевог сазнајемо за велику душу индијску.*

Нека би ова књижица г. Душана Алексића, и друге потакла да што у овом правцу ураде, па ће то свакако бити најбољи успех њигове, а и пишчева сатисфакција.

Др. Радован Н. Казимировић.

---

* Види предавање Др. Р. Н. Казимировића одржано у клубу „независних књижевника и уметника“ у нед. илустрацијама за 1931. —

Успони и лествице по којима клизи прогрес љутства, за наша схваћања која су импресија историјских сазнања, не могу бити ништа друго него експоненат догађаја који се кроз љутски живот у разним перипетијама и под разним приликама и начинима дају сагледати кроз призму стварања и човековог напредовања.

Историја сама по себи уколико се из ње може назрети траг истине о покољењима, о праоцима нашим; није ништа друго него светла или мрачна карма судбине народа испољена, манифестована у стваралачком генију појединаца, као атомских или електронских јединица свесветске заједнице. Та светска заједница у светлости историје дело је промишљеног корачања напред, промена и катаклизма које су се у разним периодима векова дешавале и кроз које је у разна времена, љутски род пролазио.

Највећа тековина историје јесте њена богата ризница шароликих илустрација из којих се да видети и закључити: својство сличности догађаја на земљи и узрока који су те догађаје произвели, те континуирана стварност љутског живота и најзад апсолутна идентичност идеала свих људи, свих времена на којима су стајала увек два симбола: борба и слобода.

Нема скоро нигде човека, нигде народа, а да не би жудио за слободом. Слобода је једна ствар коју је најтеже отплатити ако се купује, а коју је још теже извојевати ако се брани или отима. Народи су увек бранили своју слободу. Народа је увек било који не само да су се борили истрајно и храбро за личну своју слободу, него су сами жртвама сопственим помагали другим да се ослободе. Данас исто тако има народа који стоје на бранику туђе слободе и она им је драга као и њихова. Данас је створен универзални закон политички, као што су уосталом морал и религија нашли заједничку базу за етичку изградњу човекове личности.

Закон хигијене каже: Ако је неко у твом друштву болестан, чувај га се, јер његова болест угрожава твоје здравље!

Закон морални каже: Ако је неко у твојој околини не-

моралан, чувај га се, јер ће искористити и угрозити твоју моралност.

Закон религије каже: Чувај се безбожника, јер ће они отровати оно што је божанско у теби!

А зар ми данас у двадесетом веку после Христовог страдања, после појава великих мисионара правде, вере и мирољубља, не би могли изградити један такав закон о слободи па рећи:

Ако сам ја слободан, а мој ми брат робује, он је жељан да се ослободи и самим тим моја је слобода угрожена.

Зашто дакле не дати сваком народу своје и зашто успоравати крму напретка и благостања једних за рачун и интерес других?

Један велики народ, Индуска нација од неколико стотина милиона данас нема оно што имају други велики и напредни народи. Нема своју државу и своје национално слободно самоопредељење. Не да га нема за рачун свељутске хармоније него га нема зарад интереса нације која је неколико пута од ње мања, па су јој према томе и потребе мање.

Но ја идем далеко и прелазим границе једне студије о личности Махатме Гандиа, мале студије, његових моралних, политичких и филозофских делања.

Махатма Ганди по занимању је адвокат. Ту је школу универзитета свршио у Енглеској по енглеским педагошким и културним методама, да би после постао највећи и најопаснији противник енглеских интереса и претензија у Индији и да би напослетку постао заклето непријатељ начина живота по коме је сам живео и васпитања којим је сам васпитан. У месецу Августу ове године, Ганди је навршио 62. годину свога живота и у току тридесетогодишње борбе: моралне, научне, политичке и филозофске, успео је сем многих школа, установа и разних верских и просветних организација његових, да организује Националистички Индуски покрет, коме је данас сам на челу и који је најбројнији од свих организација које политичка повесница познаје. Ту, у томе покрету, и организацији једног примитивног народа, у буђењу његове свести за опште, колективно, стоји највеће дело Махатме Гандиа, издиже га међу највеће организаторе света и уврштава међу највеће и најумније синове човечанства.

И не само што је он успео да ту националну организацију спроведе, него ју је фанатизирао и да није њено политичко и национално обележје онакво какво је она би више личила на једну секту или верску организацију.

Треба поменути да кад неко ступа у организацију Махатме Гандиа, не само што прима инструкције како се треба борити, него прилази у једну организацију која му даје свој морални закон и етичке принципе по којима треба да живи.

У борби за легитимна права Индуса, Ганди је морао да постане и револуционар. Његов покрет оживео је мртве силе и до тада пасивну машинерију ставио у погон. Тај погон пасивне машинерије јак је, несавладљив и отпоран и ако се бори без оружја, голим рукама. Он је опасан, у толико опаснији што је његова борба и ако револуционарна у крајњим потезима потпуно легална.

Ганди је револуционар, али не револуционар европског типа, он је револуционар божанског мисионарства, који хоће преко пробуђене свести Индуса да извојује њихово човечанско и национално право. Његов је пут спор и тежак, али је успех извесан и поред свих тешкоћа које му на путу стоје. Поред свега, није далеко када ће попут Феникса сагорела телеса оживети и када ће народ у ком је већ утеловљен, реинкарниран дух борбености преживети и коначну фазу свога ропства.

Гандијева пак филозофија нема неки индивидуалистички карактер. Она је може се рећи вешта копија јогичке филозофије. Сва његова филозовска разлагања, о човеку, о свету, о животу, почивају на извору једне дубоке емоције која је из филозовских дубина старих мислилаца—етичара нашла у Гандију погодног тумача. Шта више, он ту филозофску процедуру уводи у један лични систем. Тај лични систем Гандијевог филозофирања има у себи нешто свеже, присно баш души и потребама самих Индуса. И док Индуси млади и стари, интелигенција и плебс ту његову систему начелно примају као закон; догле ми Европејци, реалисти, критичари кроз двоструке наочари, с неповерењем, опрезно тражимо право значење, лице тога система, у који је уплетен национални, социјални и политички циљ и смер Гандијева рада.

Неки су готови да одмах, аутоматски без дубље анализе, без потанкости познавања ствари и генезе њиховог залеђа прогласе ту филозофску структуру Гандијеву као неко демагоштво. И доиста кад се с нашег гледишта узме ту има нечега демагошког, умишљеног. Но уђемо ли дубоко, далеко у лабиринт историје Индијске, ми ћемо наћи велико оправдање у ономе што Гандиа чини филозофом такве врсте, што га чини човеком који не само што је политичар, него е етичар, филозоф, па и реформатор.

Будистичка религија која је утопила силину страсти,

прохтева и активности у једно значење смирења, самопрезрења и нирванизма, начинила је кроз векове Индуса неотпорним, неборбеним. Ватре вечности, које су и данас опкољене брижним чуварима, далајламама и свештенством представљају за фанатизоване душе Индуса тајну и питање, на које се добива одговор само посредно.

Касте: деветке, десетке, осмице и седмице још и данас су божанска неповредљивост. Још и сад их тамо сматрају као неки вечни Status quo, и то вечно Индус никад не би вољно хтео рушити. Он је миран и спокојан. Он воли трпети, патити, него уживати. За њега је уживање грех, а паћење му је светли пургаторијум, душевно чистиште. Историја му је то немилосрдно импутирала, и он није нашао за потребно да се томе противи. Свако противљење, нетрпељивост, значи грех, гажење светих закона, закона које је Гаутама Буда створио у пустињи изван света, патњом, одрицањем живота.

Тај велики Будин закон поштован, фанатички љубљен, у свом првобитном значењу имао је ипак неке велике животности. Имао је ентузиазма и експанзије. Данас је он изгубио то све. Његово лице се изменило, као што се изменила и карта слободе народа у којима је Будина душа инкарнирана. Могу се видети споменици на којима стоји „Om mane, radne hum“ (у цвету лотосу алем камен) као што се у спомен хришћанства на раскршћима на крстовима дрвеним и каменим виде симболи: „Jesus Nazarenus rex Judaeorum“, и кад се погледа, заиста нема два већа учитеља, два већа мисионара од Христа и Буда. Али њихова наука је спомен на оно давно. Она је ударила свој печат и отишла даље, векови су је препородили.

А не може се ни замислити да би другче могло изгледати данашње стање. Утопија је господарила вековима овим народом и он се тек данас буди, пошто га је удар времена тргнуо из сна, пошто га је време натерало да прими његов позив. А Ганди, учитељ, вођ тога народа, као мислилац, филозоф, подесио је сву своју науку у смислу потпуног препорода народног. Његова филозофија ради тога и нема у себи ништа револуционарно, она је блага, пријатна и душевна. Лако ју је апсорбовати.

То је филозофија у којој је оличен пацифизам, мир, братство, али она тражи слободу. Та слобода која провејава у филозофији Гандијевој није неоснована. Она пре свега тражи свест. Буди латентне силе. Говари по човеку и тражи његову душу. Она попут вентила провејава, чисти, уклања

душевну каљужу и тако припрема терен за једно лепште и светлије доба његовог народа.

Махатма Ганди сматра, а то је донекле оправдано, фиктивном сваку врсту слободе, која није ослобођена предрасуда и неразумности. Он је човек који хоће да докаже свету да се може о мало живети али који тражи баш од тог света да се то минимално, животно омогући и његову народу. Диоген је живео у Коринту. Довољна му је била једна дупља у дрвету, па да у њој живи задовољно. Мислио је ту и радио. И доказао је људима да се о мало живи. Кад му је Александар Велики понудио помоћ, он је сматрао да је довољно да се помакне са прозора његове дупље, да би га могло грејати сунце, слободно у природи.

Махатма Ганди је сличан Диогену. Он тако ствара, оно што троши свету препоручује то исто. Све што му се даје као поклон он то опет даје другоме, управо и не прима га, то се записује друштвима хуманим и добротворним. Кад не може да успе политички, онда проповеда непослушност, не револуцију. Кад би ме неко питао да кажем шта хоће Махатма Ганди, шта је његов коначни циљ и идеја ја би му на то одговорио ово:

Циљ Махатме Гандија, је циљ кога свака индивидуа има. Он жели оно што је желео Диоген: „Не тражим помоћи, помакни се с мога прозора да би сунце слободе природно грејало мене и мој народ. Он хоће економску и душевну слободу, дакле хармонију.

Ганди каже једном приликом ово: „У могућности да један адвокат може да заради месечно онолико колико други не може за годину, па ни за више, стоји нешто неисправно“. Ганди каже тако и тиме хоће да илуструје степен друштвене несоцијалности. У таквим и сличним сликама тумачи он друштвени морал и етику. Није за њега довољно по хришћанском бити моралан у нечињењу зла, него мора сам човек бити учесник у чињењу добра. Противник је великог богатства, јер га сматра главним чвором љутске покварености. Он налази да богатство чини човека сувишним егоистом и да љубав за материјалом убија животне клице човечанске љубави и одузима присност међусобне куртоазije и другарства, ништи сваку социјалну и душевну једнакост. Самом помисли да један човек жели једнакост љутску како у душевном тако и у економском погледу, чини га социјалистом неке врсте. И Ганди је социјалиста. Његов социјализам је како би га Марксиста назвали утопија. Али ми у тај његов утопистички социјализам помешан са душевношћу верујемо исто као у Марксистички материјализам без душевности како га други зову.

Гандијев социјализам је нешто из основе природно. Његов лични живот, његова прегарања су баш оно што га чини, и ако се он сам не претставља социјалистом првог реда. Еволуција је основна доктрина Гандијевог научања. Без душевних инекција у дивља телеса, залудне су инекције за побољшање његовог физичког опстанка. Дакле, отстранити све експоненте међусобног антагонизма, угушити животињска осећања сирове природе љутске, пробудити смисао о достојанству човека, о келективној заједници и моралу главни су фактори, битна карактеристика замисли и рада Махатме Гандиа.

Будући да се то све своди на идеализам нужно је, да се не би погрешно разумело ово разлагање напоменути то, да Ганди и ако је противан богатству и раскошном животу, он тиме не значи да је противан и материјалном побољшању живота милиона који гладују. Напротив, сам он сматра највећим злом баш ту дисхармоничност у раду и заради. Њу отклонити, уверити људе путем самоспознаје у добробит свеопште једнакости једна је опет важна чињеница у социјалним настојањима које Ганди путем политичких реформи жели успоставити. Као свака социјалистичка замисао о не поседовању приватне својине, тако је и Гандијева. Он је противник приватне својине, али је противник и комунизма. Па и по себи се да разумети да Ганди, ђутљиви диетичар, апостол душевног мисионарства, не може ни бити изразити материјалиста. Његова лична религија, његово поштовање свих вера и придавање важности истима, не само што га чине нематеријалистом, него га издвајају из реда реалних социјалиста. Можда је у томе смисао могућности за живот и опстанак Индијског Националистичког Покрета, јер кад би на челу њега као шеф стајао један изразити револуционар више је него вероватно да би енглески империјализам тешко дазволио да он као такав егзистује. И то се може узети као један разлог што- особито ми у Европи, не видимо право лице Гандијевих политичких циљева, сретства са којима жели постићи циљеве.

Сав његов рад обучен је у плашт мистицизма и јасан само онима који ближе и боље познају Махатму. Неко га сврстава у ред великих пацифиста, неко пак у ред револуционара. Ја мислим да он није ни једно ни друго, јер кад би био изразити обележен, онда би промашио свој циљ. Он је, дакле и једно и друго — средина.

Данашњи свет који живи у доба када је капитал на олтару свега, када су највећи идеали људи уперени у лично благостање, у лично добро, њему се тешко верује.

— полазећи од себе ми сматрамо данас свако апостолство чистом умишљености и демагогијом. Услед тога се је и груписала извесна индиска омладина која најенергичније ради против Гандиа и његовог покрета. Данас је време које жде- ре попут аждаје све идеалисте, па се не надамо да ће и Ганди моћи тој аждаји умаћи.

Кад не би био Жан Жорес члан једне слободне нације као што је Француска, морао би бити сличан Гандиу. Ганди и Жорес су два човека који су поред политичких доктрина израдили и своје филозофске погледе којима обојица пониру дубоко у психу народа из кога су рођени. А заиста и Ганди и Жорес један и други, нису искрени социјалисти. Жорес тумачи религију као фактор с којим треба потпуно раскрстити уништити га. Па ипак тај Жорес крштава своју децу, слави све језуитске празнике као и сви остали католици, можда само зато да не би дисхармонирао својој средини, а можда и зато што је традиција вере један урођени део који се тешко отстрањује. Ганди тако исто чини. Његов лични живот у религијском погледу чини нам га обичним фанатиком. Али ако се мало повише задубимо у смисао вере, видећемо да није баш тако. Јер и Ганди је као и остали људи израз средине из које је поникао. Његова је околина деловала на његов душевни развој, као што у осталом свака средина, сваки начин живота и свака култура остављају своје отиске на души човековај.

Борба коју данас Ганди води слична је борби коју су вековима водили потиштени народи. Она нема ништа што би је издвајало из оквира историје оних који су тражили оно што Индуси данас траже. Разлике има у сретствима борбе којима се циљ жели постићи.

И проћи ће векови, дани ће се губити, време ће гутати вечност, али ће идеал и срушен, гушен и уништаван оживљавати. Тренутци ће изгледати дуги периоди историје идеалним замислима људи. Јер је све победиво, осим идеје. Она је сила чије пркошење нико никаквим оружјем не побеђује.

И тако су се ређали векови. Време је пролазило. Ропство постајало домаћа ствар. Страшна калварија једног народа постајала је све крвавија и страшнија, а визици будућности тамни и мрачни. Право народа, право љутско и човечије гажено, људи до животињског степена понижавани. Социјална правда, постајала је из дана у дан слична митској причи, идеалу који се не може и не сме остварити. А историја као помахнитали човек газила је преко свега, није се ни на што обазирала. Сама себе је секцирала. Негирала је кроза се саму себе. Јер

и мистериј метафизичких вештина, душевна дубина и љутска проиљивост беху отупели под ударцима времена и песница. Традиционални закони Индуса поникли из конзрвативних националних извора и ако нису од велике вредности ни за живот ни за правду, ипак и као такви уништени су. Све што је искристалисано из душе народне, све што је родила историја једне нацаје све је то згажено, уништено. Мислио се је препородити један народ. Учинити прво покорним робом и слугом, па после, давати му душевне инјекције европске цивилизације и културе. И постепено ренесансом своје националне здравине мислили су Енглези, да ће успети да 350 милиона Индуса препороде и утопе у се.

Десио се нешто друго. То што се десио баш је оверовљење једне старе максиме; да је право јече и веће од силе. Мора и океани не могу се утопити у реке. Дешава се томе супротно. Тао-те Кинг — човек је божанство — бог је у човеку. А која сила, која моћ може да угаси божанска осећања, божанску и људску силу у човеку? Нема те моћи. Каже се: *Inter arma silent leges* — пред оружјем закон ћути. То јест. Истина је. Али савест љутска не. Она је увек говорљива. Реч савести постоји увек. Она се не гаси. Њен ентузијазам је чврст и постојан. Он на крају крајева побеђује.

Један римски песник када је једном римљанину прочитао своје дело, овај је узвикнуо: „Рим је родио новог човека и он ће га спасти“. То је било у доба када је већ магла била притиснула пространо римско царство и када се нагавештавала његова пропаст. И баш појавом тог човека дат је био један нов правац по коме је требало извојевати спасење. Тако исто сви народи рађају људе. Један човек спасава. Једна жена рађа. Колико примера у историји где један човек на бини одигра улогу целог народа, где један човек уништи или унапреди тековине једног народа.

Махатма Ганди је данас у том положају. Све што се десио у политичком животу Индије у последњим деценима везано је са његовом личношћу.

Време у коме се је појавио Махатма Ганди да спасе Индију спада у најтежа времена која историја познаје. Он није примио на се улогу каквог савременог политичара коме је дозвољено трчкарање од једне до друге партије, од једног до другог компромиса. Не. Он је примио на се улогу педагога. Човека који буди и васпитава. Човека који мртво оживотворава. *Човека који даје оружје у руке мртвима да они иза завесе пошвесног дају знак свог стварног постојања и да они кроз визију, кроз несвесно назирање живота даду знак живих експанзије, снаге и борбености.* А та задаћа је тежак

посао. Она намеће Гандију једну велику дужност. Она му силом прилика намеће једну историјску одговорност. Одговорност која је већа од животи, која је скупља од свега. Он је претеча једне нове животне светлости. Он је управо петао који нагвештава зору; али зору која мора сванути и онда ако петао угине. И верујем да нема у данашњем времену човека у свету пред којим стоји веће дело од Гандијевог ни човека пред којим стоји већа одговорност од Гандијеве.

Сад је Ганди у тамница. Његова је снага спутана. Његов рад оглашен илегалним, незаконитим. Али чудо: из груди стотина милиона чује се глас: „Пустите га! Он ради добро“.

Данас је довољно изговорити реч „Индија“, па у њој, у тој Индији видети оно што је човека најнедостojније — ropство. Она је данас персонификација крајње беде, невоље и потчињености. Она у својим планинама, плодним пољима и равницама храни данас три стотине милиона социјалних бедника и седам стотина ситних и обесних господара. А поврх свега тога трпи протекторат туђе суверености, господство туђег народа. Замислите онда Гандија који води за собом милионе. Шта он може? Јели његов положај завидан? Да ли он може да одиграва улогу човека који хоће да има своје ја? Питам Вас, а Ви сами одговорите... Зато му ја праштам ону врлину коју зовемо демагогија. Шта би он јадник без ње. Не би могао ни живети, а камо ли што друго. Јер ако говорим ситоме да нахрани гладнога, а он неће, ако почнеш то категорички захтевати он ће звати у помоћ власт, јер ти си онда разбојник. Таква је судбина гладних, данас и јуче.

Наше је време, време у коме се мора читати много оценаша и тражити много благослова. Можда је само зато Махатма Ганди рекао једном приликом: „Хришћанство је за мене понижење, јер се тамо верује да молитва све савладава. А ја сам човек који верује да рад живот побеђује.“ Ја сам једном приликом у једној својој брошурици нешто као неповољно рекао кроз један афоризам за данашње хришћанство, па да сам био од чега другог хоћаху ме појести. Из тога и таквог схваћања проистиче да ствари које би требале да су најсавременије јесу са највише недостатака, и све је несавршено и болесно што није приступачно критици и критичарима.

Ја сматрам да је и Ганди критичар и то строг критичар, те га због тога овако много и прогоне. Просто као да пада неко проклетство на његову душу. А он ради право.

Европа је данас у нервози. Она види да није добро све што ради. Види да ради против себе, против свог сопственог опстанка, и неће да се опамети. Лекције историје стоје као глас очајања који све више буну и узнемирава, а ми идемо

опробаним путевима. Састају се Лиге за заштиту права народа и човека. Разочаране неуспехом разилазе се. Стварају закључке и констатације и уговоре, па сами уговорачи своје уговоре без отказа ниште. Народи нападају народе. Народи прете народима. А никако да се освестимо. Да прогледамо. Да видимо. Све нам је пред очима тамно. Видимо светлост, али јој не идемо у сусрет. Немамо хлеба. Криза и немаштина немило-срдно нас гуше. На све стране социјална дисхармонија, али се не трудимо да успоставимо хармонију. Рат нас је убијао. Уништавао нам живот и иметак, а ми му се опет надамо. Конференције за разоружање разилазе се. Остављају времену и случајности, оно што је хитно да се сврши. Сви смо робовали. Сви народи, појединци, свака је нечему робовао, па опет подржавамо ропство. Нације и појединци, још увек се идентификују. Још увек влада ропска психоза. И она ће сигурно владати све донде док се сви појединци не отрезне, док шимере и заблудне не исциле, док светло разума и социјалне етике не загосподаре свима нама. Кад то настане, тек ће онда доћи коначно и право ослобођење. А Махатма Ганди је и у томе велики. Његов је рад и за човечанство једна ретка сличица.

Хришћанство је, хришћански морал и петика, садржани у заповести: „Не чини другом оно што ниси рад да теби други чини“. То је морално. Али то није етично. Ми морамо живети по новој заповести која је орган колективних потреба данашњице, која је израз једне здраве и могуће хармоније. „Чини другом оно што си рад да теби други чини.“ Јер: Ако си гладан, рад си да те неко нахрани. Зато, ако видиш гладнога, а у могућности си, нахрани га. Ако видиш утопљеника да се дави спаси га, јер ако се будеш ти давио, зажелићеш да те неко спасе. Радити другче, значи неиграти постојање правде, постојање закона једнакости и постојање какве веће свести о правди у опште.

Ради дакле по тој социјалној заповести, етички, свесно да би и ти пријатељу, био достојан имена човекова.

На народима је такође дужност, да помогну онај народ који робује, јер народа нема коме није драга слобода и који не мрзи ропство. Исток је родио свест о истини, он ће родити и дело истине. Ко га омета, тај омета свеопшти, човечански елан, који треба да се оствари, кроз који треба да сине нова зора, јер ће иначе глас правде и даље остати крик. — *Vox clamantis in deserto.* —

sw. h. 37/94

У ИЗДАЊУ „НОВОГ МИРА“:

Душан Алексић: СЛИКА БУДУЋЕ КУЛТУРЕ

Леонтије Нинковић: ПОЛАЗНИК

„ „ СЈЕЋАЊЕ У ТУЋИНИ

Душан Алексић: КО ЈЕ ЦРНОГОРАЦ, Соци-
јално-политичка студија (у припреми)

Ст. Ш. Глиговић: ГАЛЕРИЈА НИРВАНЕ пјесме
(у припреми)

